

WORKSHOP O DIALOGU

AKTIVITA: VÍM, CO NECHCI

Anotace:	Žáci si pomocí aktivity uvědomují, že jasné určení toho, co nechtějí, je důležitou součástí procesu rozhodování. Žáci se učí třídit své postoje, diskutovat o nich a převádět formulaci „nechceme“ na „chceme“. Aktivita začíná samostatnou reflexí žáků, pokračuje sdílením ve skupinách a hledáním společných postojů, které prezentují ostatním. Závěrečná diskuse propojuje získané poznatky s rozhodováním při volbách.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: jazyk a jazyková komunikace, člověk a společnost OV: jazykové vzdělávání a komunikace, společenskovední vzdělávání
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VMEGS OV: OVDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	15+
Cíle:	Žáci: - se učí jasně pojmenovávat, co nechtějí, a převádět tyto postoje do pozitivních formulací (co chtějí) - přemýšlejí o volbách jako o prostředku společenské změny - umějí formulovat a prezentovat své názory
Délka:	45 min.
Pomůcky:	- psací potřeby - lístečky / poznámkové papírky (pro případ reflexe emocí metodou anonymní myšlenky)
Postup:	- Na úvod aktivity zadáme žákům samostatný úkol: <i>Napište tři věci, které ve společnosti nebo v politice určitě nechcete.</i> Jako příklady uvádíme témata nespravedlnosti, korupce nebo diskriminace. Důležité je, aby žáci pracovali samostatně a zamysleli se nad tím, proč si vybrali právě toto téma. Žáci prozatím své odpovědi nesdílejí, slouží jim k jejich osobní reflexi a jako východisko pro další část aktivity. - Následuje projekce videa.

	3. Po zhlédnutí videa provedeme reflexi emocí pomocí metody <u>jednoho slova</u>. Vyzveme žáky, aby postupně uváděli jedno slovo, které nejlépe ilustruje jejich pocit, dojem nebo náladu z videa. Jednotlivá slova zapisujeme na tabuli, ale nekomentujeme je. Teprve poté, co se žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám. Poznámka: Využijte další <u>metody reflexe emocí</u> po filmové projekci. 4. Následně rozdělíme žáky do tří až čtyř skupin. Ve skupinách si navzájem sdílejí své odpovědi na otázku, co ve společnosti nechtějí, a společně hledají shodné nebo podobné body. 5. V dalším kroku se pak na tyto shodné body zaměřují. Každé „nechceme“ se snaží převést do pozitivní podoby, tedy formulovat jako „co chceme“ – například místo „nechceme korupci“, napíšíou „chceme transparentnost“. Výsledné pozitivní formulace si skupiny zapisují. 6. Po skončení skupinové práce každá skupina prezentuje své závěry ostatním. Opakující se nápady zapisujeme na tabuli a sledujeme, kde se skupiny názorově protínají.
Reflexe:	Závěrečná reflexe probíhá formou diskuse. Ptáme se žáků: <i>Může být „vím, co nechci“ dobrým východím bodem pro hledání toho, co opravdu chci? Proč je důležité znát obě strany – to, co odmítáme, i to, o co usilujeme? Jak tyto postoje ovlivňují naše rozhodování ve volbách?</i> Společně se žáky si uvědomíme, že jasné pojmenování toho, co odmítáme, nám pomáhá lépe porozumět tomu, co skutečně chceme – a právě to může ovlivnit naše rozhodování ve volbách.
Doporučení:	Pokud zbývá čas, doporučujeme na závěr celé aktivity provést reflexi emocí pomocí metody <u>anonymní myšlenky</u>, která umožňuje žákům krátce a anonymně vyjádřit své emoce formou volného psaní. Žáci stručně popisují větami, slovy či jen heslovitě v bodech své pocity, myšlenky a názory – bez ohledu na pravopis, stylistiku apod. Rozdáme žákům lístečky a necháme jim na vyjádření jen určitý čas (cca 1 minutu). Následně lístečky vybereme a přečteme myšlenky, abychom získali širší přehled, co v žácích nejvíce rezonovalo.
Zkušenosti z praxe:	Aktivitu jsem otestoval se žáky třetího ročníku. Úvodní část zvládli velmi rychle – dobrovolníci přečetli své odpovědi na otázku „Co nechci?“. Mezi zmiňovanými pojmy se objevila slova: korupce, neefektivita, totalita, náboženství, komunismus, výzvy k násilí, extremismus a populismus. Tyto pojmy jsme zatím dále nerozebírali. Po promítnutí videa následovala reflexe jedním slovem. Žáci volili výrazy jako: diskuse, dialog, příjemný, otevřenost, lidskost, experiment. Ve skupinové práci si žáci navzájem představili své pojmy a pokusili se je převést do pozitivní formulace. Některým skupinám se podařilo nalézt společného jmenovatele a vytvořit zastřešující pojem – například z korupce a netransparentnosti vznikla transparentní a otevřená politika. Svě nápady pak sdíleli s ostatními. Na závěr jsme se společně zamysleli nad tím, jaká pravidla a doporučení bychom si chtěli z této zkušenosti zapamatovat a v budoucnu uplatnit při vedení dialogu o volbách. Žáci dospěli k těmto závěrům: 1. <i>Dialog není o přesvědčování.</i> 2. <i>Ptejme se druhého a buďme připraveni také odpovídat.</i> 3. <i>Užitečné jsou otázky typu: „Seš si jistý?“, „Nemáš pocit, že jsi obětí manipulace?“, „S jakým záměrem to autor asi píše?“</i> 4. <i>Nesnažme se prosadit vlastní pravdu za každou cenu.</i> 5. <i>Pokud se v dialogu názorově vzdalujeme, hledejme společný cíl.</i> 6. <i>Cílem dialogu je zachovat demokratická pravidla hry – tedy především možnost tento dialog vůbec vést.</i> Aktivita podle mého názoru velmi dobře fungovala a žáci z ní odcházeli pozitivně naladěni. Jan Kubíček, Gymnázium Jana Palacha Praha